

Data:
2020 08 31
10.00 val.

Vieta:
Lietuvos
istorijos
institutas,
Baltoji salė

Mokslinis seminaras istorikui Viliui Ivanauskui (1979–2018) atminti

Laikmetis ir kartos Lietuvoje vėlyvuojų sovietmečiu ir posovietmečiu

Laikotarpį geriausiai apibrėžia žmonių karta. Su naujos generacijos pasirodymu lyg iš naujo peržiūrimos vertybės, neretai per generacijų konfliktus kuriamas savos kartos tapatumas, o tai lemia visuomenės kaitą. Kita vertus, sovietinė ideologija pretendavo į mažai kintantį universalumą, skelbė visoms kartoms tinkantį nuoseklų kelią per socializmo pagrindų sukūrimą ir brandųjį socializmą į šviesią komunistinę ateitį. Vargu ar galėtume taip tiesiogiai sugreinti kiekvieną generaciją su ideologijos postuluojamu socialistinio išsivystymo tarpsniu. Vis dėlto šiuo metu tiriant sovietmetį vis daugiau dėmesio skiriama kartoms, vartojama kohortos sąvoka. Postrevizionizmo ir net Naujojo totalitarizmo prieigos nesureikšmina politinės valdžios įtakos visuomenės gyvenimui. Taigi laikotarpis tam tikra prasme yra lyg simbiozė, viena vertus, režimo ketinimų, jo sprendimų ir noro lemti socialinę ir visuomenės raidos politinę kryptį, o kita vertus, gyvenimo tikrovės ir skirtingų kartų nuostatų, atspindėjusių ne tik visuomenės narių lojalumą bei įsitraukimą į valdžios iniciatyvas, bet ir atsainų bei vangų požiūrį į jas ir net opozicinį veikimą. Istorikas Vilius Ivanauskas (1979–2018) daug dėmesio skyrė sovietinės sistemos tyrinėjimams, savo darbuose analizavo kūrybinės inteligentijos kartas. Monografijoje *Įrėmintą tapatybę: Lietuvos rašytojai tautų draugystės imperijoje* jis įtikinamai atskleidė skirtingų rašytojų kartų siekį dominuoti kultūriniame gyvenime, jų vykdytą jaunesnės kartos atstovų kontrolę ir disciplinavimą. V. Ivanausko tyrimas rodo, kad režimo ir kultūrinio elito koegzistavimui ypač reikšminga buvo kartų kaita.

Konferencijoje diskutuosime, kaip kartų kaita, naujai įtvirtinamos vertybės veikė sovietinės sistemos dinamiką, ar buvo įmanomas jos bent dalinis jos atsinaujinimas prisitaikant prie visuomenės lūkesčių. Mums įdomu, kaip ideologinis užtaisas ir nomenklatūros bei inteligentijos praktika veikė santykius visuomenėje, kartų tęstinumą bei perimamumą, koku būdu reikėsi kultūrinis paveldas, kaip nacionalizmas ir tautinės vertybės gebėjo įveikti skirtingų politinių sistemų ribas, kokios idėjos buvo išsaugotos sovietmečiu.

Programa

10.00–10.10	Įžangos žodis
10.10–10.40	Dr. Vladas Sirutavičius, <i>Vėlyvasis stalinizmas Lietuvoje. Istoriografiniai ir probleminiai aspektai</i>
10.40–11.10	Dr. Saulius Grybkauskas, <i>Tarpukario Lietuvos ekonomistų intelektualinė įtaka sovietiniam teritoriniam planavimui</i>
11.10–11.40	Dr. Violeta Davoliūtė, <i>Atlydžio rašytojų karta ir Holokaustas?</i>
11.40–12.00	Kavos pertrauka
12.00–12.30	Dr. Valdemaras Klumbys, <i>Skirtingos kartos – skirtingos ezopinės kalbos</i>
12.30–13.00	Dr. Monika Kareniauskaitė, <i>Nusikaltimo sampratų kaita sovietinėje ir posovietinėje Lietuvoje: kartų refleksijos</i>
13.00–13.30	Dr. Rasa Čepaitienė, <i>Suprantant ir aiškiant sovietmetį: „nostalgija“ ir „postatmintis“ kaip analitinės kategorijos ir socioemocinės būsenos</i>
13.30–13.50	Baigiamoji diskusija

Renginio metu bus vadovaujama Sveikatos apsaugos ministerijos rekomendacijomis: tarp dalyvių išlaikomas mažiausiai vieno metro atstumas, renginio metu privaloma dėvėti nosį ir burną dengiančias apsaugos priemones. Privaloma išankstinė registracija į renginį elektroniniu paštu: simonas.teskevicius@gmail.com